

Borgmester Mikkel Warmings budgetordførertale 2008, (Enhedslisten) Borgerrepræsentationssalen den 4. september 2008

....en solidarisk by

Om søndagen, når jeg – nogen gange op af formiddagen - løber en tur, går den tit gennem Valbyparken over til Mozarts Plads og ud på Tippen. Det slår mig hver gang, hvor fantastisk byen er; når man så kort hjemmefra har en park med græs, blomster, buske og træer, hvor verden lukkes ude og kun brydes af glimtene af haveforeningerne, der omkranser parken. Løbeturen fortsætter ud på Tippen - et stykke natur tæt på byen - og tilbage igen, forbi kulturhuset, indhegningerne til de heste som børn passer og kan ride på og til sidst inde i byen, hvor blomster og dufte pludselig overdøves af trafikens udstødning og grillbarernes lugte og den levende bylarm. Byen er fantastisk: i solskin og regnvejr, midt i mylderet eller ude i naturen.

Og rundt omkring kan man se, at København er blevet en rig by. I de sidste femten år er huse og pladser blevet sat i stand, så hele gader lyser op, mens nye pladser giver plads til, at vi som aldrig før bruger vores by udenfor. Da jeg første gang deltog i en budgetdebat i denne sal, i 1994, havde kommunen et budget med et underskud på tre milliarder. I dag er der penge på kistebunden - mange penge. Vi må bare ikke bruge dem.

Den vigtigste kamp

Vi står midt i hundrede års vigtigste kamp om samfundets udvikling. Vi har en regering, som ikke tager det store liberalistiske opgør med velfærdsstaten, men i stedet undergraver den i mindre bider ved at opbygge en privat sektor, der overtager velfærdsopgaverne. Mest tydeligt ser vi det på sundhedsområdet, hvor overskrifter som "frit valg" og "behandlingsgaranti" dækker over, at der pumpes store penge over i den private sektor. Eksempelvis får børn nu garanti for at kunne blive undersøgt på psykiatriske hospitaler inden for en kort frist. Konsekvensen er klar: der åbnes private psykiatriske hospitaler, som det offentlige finansierer. Ved konsekvent brug af "frit valg"-begrebet, forsøger regeringen at forvandle os fra borgere i et demokratisk fællesskab til forbrugere i samfundets supermarked.

Samtidig holdes kommuner i en stadig hårdere spændetrøje med anlægs- og serviceløftet. Forklaringen bag giver Claus Hjort Frederiksen i Børsen for fire år siden: " – 'Det tager tid, før effekten slår igennem. Men efter ti år vil den offentlige sektor kun være øget med fem pct., mens den private er blevet 20 pct. større. Så opstår et nyt Danmark'"

Og vi står midt i frontlinjen. Som kommune, som storby – som landets røde hovedstad. Regeringen har udset kommunerne til syndebukke for udsultningen af den velfærd, vi kender. Mest grotesk ses det i disse dage, hvor Karen Jespersen lægger alt ansvar på nedslidte skoler og toiletter over på kommunerne, mens hun helt konkret siger nej til at kommuner kan få lov til at renovere skoler og daginstitutioner.

Vi bør ikke i København hjælpe Claus Hjort med at udhule velfærdssamfundet. Enhedslisten ønsker en anden vej, hvor vi sætter arbejderbevægelsens grundlag; sammenhold, solidaritet, at tage ansvar for hinanden og dem, der ikke kan selv, i centrum for samfundsudviklingen. Her i byen, og på landsplan. For det vil københavnere.

Valget i 2005 gav de tre partier i denne by, der udspringer af arbejderbevægelsen 60 % af stemmerne. Når de radikale – som jeg nok skal lade være med at rose for meget, men alligevel på mange stræk er et progressivt parti her i byen - tælles med, så var det 75 % af københavnernes, der fravalgte regeringens partier.

Vi skal påtage os den nødvendige sociale ansvarlighed – indfri københavnernes ønske - også når det betyder brud med regeringen og dens asociale politik.

Stands forfaldet

Vores by forfalder på mange områder, mens vi i virkeligheden har brug for nybygninger. Da en række skoler og daginstitutioner blev lagt sammen her sidste år, så skete det med en lang række konkrete løfter om ombygninger, renoveringer og tilbygninger. Ligesom veje, parker og cykelstier har fået lovet et hårdt tiltrængt løft. For slet ikke at tale om, at hvis København skal kunne tilbyde daginstitutioner helt tæt på folks bopæl, ja så er der en række besluttede, planlagte og bevilgede byggerier, der skal i gang. Enhedslisten kan ikke se nogen god grund til, at forsamlingen her vil lade Lars Løkkes tåbelige og asociale anlægsstop bestemme forholdene for københavnernes. Det vil oprigtig talt være dumt, hvis et flertal vælger at gøre regeringens arbejde for dem. Vi har pengene. Vi har behovene. Hvorfor ikke bare komme i gang?

Det sociale ansvar

Også på det sociale område, skal vi tage ansvar. Over hele landet ser vi, at kommunerne ikke kan følge med det stigende pres på det sociale område. Der er behov for et massivt socialt løft i også vores by. Overskridelser i milliardklassen er ikke noget særsyn. Det skyldes lykkelige omstændigheder, fx at handicappede børn overlever oftere og at handicappede generelt lever længere tid. Men desværre har det sociale område i København i en række år ikke været prioriteret særlig højt. Et levende eksempel er vores bosteder for handicappede og psykisk syge. Den store undersøgelse af forholdene på bostederne, som socialudvalget satte i gang, er just blevet offentliggjort, og den viser heldigvis, at beboerne grundlæggende trives – men også at der er en række problemer, som der skal gøres noget ved.

Medarbejderne efterlyser mere uddannelse, hvilket er rigtig godt og konstruktivt. Det skal vi imødekomme med en klippekortsmodel, hvor det udløser en lønstigning, når man efteruddanner sig indenfor væsentlige ting som pædagogik, psykologi og konflikthåndtering. Vi skal sikre penge til uddannelserne og til vikarerne, så folk kan få tid til at starte i klasseværelset. Til gengæld vil vi kunne imødegå den høje personaleomsætning og gøre folk dygtigere til glæde for beboerne.

De flere og mere ressourcekrævende handicappede borgere betyder også, at udgifterne til handicaphjælpere stiger. Handicaphjælpere er for mange helt central for at kunne klare sig i eget hjem og leve et liv på egne præmisser. Der er behov for flere midler til at fastholde, det eksisterende serviceniveau, og vi har allerede nu et merforbrug på området. Presset bliver endnu større fremover, på grund af en lovændring, der ifølge både KL og Velfærdsministeriets vurderinger vil medføre, at flere borgere er berettiget til hjælp. Det må der ikke skæres ned på - og der vil reelt være tale om en serviceforringelse, hvis ikke området tilføres flere midler.

Endelig skal vi kigge på de fysiske rammer for udsatte. Mange bor på små værelser uden toilet og bad. Noget vi andre aldrig ville acceptere. Og de gamle snævre bygninger giver flere konflikter mellem beboerne og arbejdsskader for personalet. De gamle boliger skal moderniseres, og helt konkret kan vi starte med Sundbyvang og Sundbygård, hvor vi har en meget billig plan til at

forbedre forholdene for flere end 350 beboere. Det er hele investeringen værd, når man ser, hvor glade beboere er de steder, vi rent faktisk har fået renoveret.

Alternativer til gaden

For tiden trækker kriminalitet store overskrifter i avisen, senest med skyderiet op Amager. Det er hårdkogte kriminelle, og i Enhedslisten vil vi foretrække at politiet fokuserede fuldt ud på dem, i stedet for at genere beboerne på Christania. Også tidligere har København ryddet aviserne med eksempelvis knivdrabet på avisbudet på Amager, og før det urolighederne på Nørrebro.

Regeringens svar var ikke overraskende mere straf og sanktioner overfor forældrene. Det løser ikke noget, ved vi fra de sidste mange år. Nej, vi skal i stedet prøve og forstå de unge, og handle på det. For det er ganske uacceptabelt, at byen ikke er sikker at færdes i. Her er gadens ny betydning for mig at se helt central. Det var meget forskellige unge, der deltog i fx optøjerne på Nørrebro: Nogle var meget unge, andre ældre, nogle i arbejde, andre kedede sig, nogle var muslimer og andre hedninge. Det, der samlede dem, var tilknytningen til gaden Både fysisk og som et normsættende sted, hvor amerikansk ghettokultur, klassisk dansk pjalteproletariatskultur mødes med islæt fra Østeuropa, Balkan, Mellemøsten, Nordafrika og en række sydasiatiske lande. Det er en del af en dansk subkultur, og de unges relationer handler først og fremmest om danske forhold. Der er ikke et "dem og os". Det er "made in Denmark" og derfor "os og os" Og det går ikke væk ved, at man beder folk om at gå ad helvede til. Det kan kun løses af os selv her i landet.

Det er derfor helt centralt at vi i København sikrer, at der er alternativer til gaden. Og det rækker meget bredt. Fra væresteder, til beskæftigelse og uddannelse. Fra sport og idræt til sociale tiltag. Ligesom forebyggelse af kriminalitet i høj grad handler om en tidlig indsat for at give familier med problemer hjælp og støtte og ressourcer til selv at rette sig op i stedet for straf, der underminerer dem yderligere.

Derfor skal vi understøtte vores socialrådgivere bedst muligt. Og de har alt for travlt i dag. Antallet af underretninger stiger og stiger På Nørrebro var der i august 2007 297 underretninger, mens der i august 2008 var 466 underretninger. En massiv stigning i en situation, hvor man til gengæld er under et massivt økonomisk pres.

Vi kan ikke forvente, at nedskårne socialcentre kan levere den samme socialfaglige indsats, slet ikke i en situation, hvor arbejdspresset stiger. For paradoksalt nok, skaber det mere belastning, at vi har fået orden i, hvordan vores underretninger skal håndteres. Det betyder nemlig, at der bliver taget hånd om dem, hvilket kræver en arbejdsindsats. Derfor er det vigtigt, at socialarbejderne i hverdagen har tid og ressourcer til at bruge deres faglighed på de børn, familier og voksne - de har med at gøre. Vi skal tilføre området penge til flere gadeplansmedarbejdere, socialrådgivere, men også maskineriet i form af bedre IT systemer.

Børn har ret til at være børn

Men vi skal selvfølgelig ikke kun snakke om de udsatte børn, som socialcentrene beskæftiger sig med. Alle børn skal have det godt i København. I Enhedslisten lægger vi stor vægt på, at børn har ret til at være børn. Derfor skal skole og fritid ikke flyde sammen i form af heldagsskoler. Man lærer også gennem leg, men der er en stor forskel på, om læringen er formål – og legen middel, eller legen – og deraf følgende sociale kompetencer er formålet. Udgangspunktet er afgørende, og derfor er det vigtigt for Enhedslisten at fastholde fritidshjemmene som en selvstændig enhed her i byen,

hvor børnene og legen er udgangspunktet for pædagogikken. I tæt samarbejde med skolerne, og i tæt samarbejde med børnehaverne, netop for at sikre bedre overgange og også for de børn, som har behov for hjælp og støtte i hverdagen.

Enhedslisten vil arbejde for en aftale som et led i budgetforhandlingerne, hvor fritidshjemmenes rolle i København beskrives og udvikles. Vi ønsker ikke forhastede og uoverskuelige nedskæringer, blot fordi et konsulentfirma har lavet en rapport.

Biblioteker og kultur

København er arbejderbevægelsens højborg – en by som er bygget på solidaritet. En by hvor fællesskabet byggede boliger, skoler og tog sig af de ældre og svage lang tid før det skete på landsplan. Hvor kulturen blev folkelig – og bredt ud. En af de helt centrale fremskridt for at give alle københavnere mulighed for kulturel udfoldelse var opbygningen af bibliotekerne. Her kan alle få inspiration, lære nye bøger at kende, og besøge sit lokale kultursted. Vi anser det for vigtigt at fastholde niveauet – antallet af bøger og bibliotekarer på de københavnske biblioteker. Og sikre det vedtagne kulturløft i Nordvest – inklusiv Ungdomshus og et nyt bibliotek.

Sundhedshus i Sydhavnen

Når vi nu er i gang med at sikre en ofte overset bydel et historisk kulturelt løft, så kan en anden overset bydel få et tiltrængt løft, ved at placere et Sundhedshus i Sydhavnen. Beboerne i Sydhavnen har en dårligere sundhedstilstand end andre dele af byen, men eftersom de i i SUF-øjemed deler distrikt med Vesterbro og Indre By, og derfor bliver trukket op af disse bydele, så bliver de sjældent nævnt – og får derved ikke det fokus der bør være på sundheden i Sydhavnen.

Kollektiv trafik

Og Sydhavnen er også et eksempel på et af de områder, som vi vil kæmpe for, den kollektive trafik. Bydelen er meget afhængig af den kollektive trafik for at hænge sammen med Vesterbro og indre by. Særlig godt betjent af S-toget er man ikke, og metro planlægges andre steder. Derfor er det næsten katastrofalt at busserne risikerer at blive skåret massivt ned i de kommende år. Dieselsafgift og andre prisstigninger betyder, at vi risikerer at miste op mod 10 % af busserne i hovedstadsområdet. Regeringens svar på den kollektive katastrofekurs er det sædvanlige: Det må regioner (som ikke har andre penge end de øremærkede midler, de får af staten) og kommunerne (der som bekendt er lagt i økonomisk benlås af serviceloft og anlægsloft) tage sig af. Enhedslisten vil i budgetforhandlingerne gøre alt for at forhindre forringelser af den kollektive trafik. Og vi mener helt seriøst, at det må være vigtigere for denne by, at vi har en bare nogenlunde busbetjening end at overholde KL-aftalen med regeringen.

Og cyklen...

Den kollektive trafik er stadigvæk en af de 3 næsten lige store transportformer, bil, cykel og kollektiv trafik, som københavnere bruger til og fra arbejde. Cyklen fører gud ske tak og lov. Vi vil derfor arbejde for flere og bredere cykelstier for at fastholde det. Vi ser frem til at lukke Nørrebrogade af for biler, og vil arbejde for at flere Brogader fredeliggøres på samme måde. Og i samme ånd skal vi bevare vores rekreative områder, hvad enten der gror græs eller kløver på marken.

Fattigdom kan bekæmpes

København er i dag i en by med mange gode indtægter og en lav skatteprocent. Og de nye boliger er blevet dyrere. Det er svært for at få et sted at bo, hvis man ikke har rige forældre eller selv har en

friværddi at investere. Vi skal hilse velkommen til de nye borgere, men vi må ikke glemme dem, der altid har boet her, og kan have brug for vores hjælp. Når jeg løber gennem min bydel, så ser jeg mennesker sidde på bænke – ved Mozarts Plads, ved Sjælør Boulevard med dagens første guldøl i hånden. Senere på dagen, sidder de der stadig – og det er ikke længere den første guldøl, de har i hænderne.

For der er også fattigdom i vores by. Vi ser den på gaderne, men langt størstedelen møder vi aldrig. I vinter kom den store undersøgelse af fattigdom i København, som slog fast med syvtommersøm, at fattigdom er et problem. 34.000 københavnere er fattige i mere end et år, og 15.000 er fattige i mere end 4 år. Det ville svare til at hele Vesterbro var fattig.

Den gode nyhed i undersøgelsen er, at 10 års højkonjunktur har betydet færre fattige, til gengæld er de fattige blevet mere fattige i forhold til resten af befolkningen. Fattigdomsundersøgelsen fortæller os noget vigtigt – som har været glemt i nogle år - at økonomiske problemer medfører sociale problemer. Fattige kan være nødt til at foretage valg – som vi andre ikke kan forestille os. En stor del har ikke råd til frisk frugt og grøntsager og i det hele taget ordentlig mad, et problem der kun bliver værre med fødevarerprisernes himmelflugt. Nogle skal vælge mellem nyt tøj eller skoleudflugter til deres børn. Og mange inviterer ikke venner på besøg, fordi de skammer sig over deres nedslidte hjem. Fattige københavnere lever kortere end resten af befolkningen. De har dårligere tænder, måske fordi 40 % af de fattige ikke har penge til tandlægen.

Det ansvar må vi løfte i vores by, og vi kan ikke forvente hjælp fra regeringen. De skubber helt bevidst mennesker ud i fattigdom med kontanthjælpsloft og starthjælp. Halvdelen af alle kontanthjælpsmodtagere, 70 % af enlige kontanthjælpsmodtagere, og 95 % af alle starthjælpsmodtagere er fattige. Så i stedet for selv at købe hele verden, burde regeringen give den fattige mor mulighed for at købe astmamedicin *både* til sig selv *og* sin datter.

For Enhedslisten er det vigtigt, at vi i København med det kommende budget bekæmper byens fattigdom. Vi kan ikke ændre på overførelsesindkomsterne, den kamp skal tages på Christiansborg. Men vi kan hjælpe og støtte folkepensionisten, der ikke kan få tingene til at hænge sammen med de stigende fødevarerpriser. Vi kan hjælpe familier, der har ondt i økonomien, med gode råd og vejledning i en økonomisk skadestue. Og vi kan målrette tilbud og muligheder til fattige, så de f.eks. kan komme i arbejde. Fattigdom kan også bekæmpes ved at have velfungerende skoler og daginstitutioner, hvor børn får tilbud om ture og ordentlig mad.

Niveauet skal holdes

Og så blot for slå fast. Der er i budgetforslaget for socialområdet en række forslag til forringelser for de mest udsatte grupper – f.eks. ved at lukke væresteder. Eller ved at bevillinger løber f.eks. bevillingerne til kontaktcentret på Mændenes Hjem og sundhedsteamet på Sundholm. Disse forringelse vil Enhedslisten i budgetforhandlingerne arbejde for at pille ud – og det er centralt for os at det sker.

Der findes et alternativ

Når man løber en tur gennem København, kan man se, at den er blevet rig. Det åbner muligheder for os. Vi har råd til at bekæmpe fattigdommen, til at løfte det sociale område, til at forbedre daginstitutioner og skoler og til at holde de løfter, vi har givet københavnere. For København har ikke valgt det nuværende regeringsflertal – hverken på folketings- eller kommunalt niveau. Og det skal kunne mærkes! Der er en halv milliard at forhandle om – før prioriteringsbesparelser. Vi går til

forhandlingerne for at gøre ord til virkelighed. For at vise, at der er forskelle på, hvem der styrer. For at vise, at der findes et alternativ – et solidarisk, humanistisk og antiracistisk alternativ til folketingsflertallet. Vi tror på, at det kan lade sig gøre. Vi vil arbejde for det og skabe den solidariske by. Vi har råd – hvis vi tør vise social ansvarlighed og ikke lade regeringens snærende bånd kvæle vores muligheder.